TEISINGUMO TEISMO (antroji kolegija) SPRENDIMAS

2006 m. spalio 26 d. *

Byloje C-192/05

dėl *Centrale Raad van Beroep* (Nyderlandai) 2005 m. balandžio 22 d. S sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2005 m. balandžio 29 d., pagal EB 234 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

K. Tas-Hagen,

R. A. Tas

prieš

Raadskamer WUBO van de Pensioen- en Uitkeringsraad,

TEISINGUMO TEISMAS (antroji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas C. W. A. Timmermans, teisėjai R. Schintgen, P. Kūris, R. Silva de Lapuerta (pranešėja) ir L. Bay Larsen,

* Proceso kalba: olandų.

generalinė advokatė J. Kokott,
posėdžio sekretorė M. Ferreira, vyriausioji administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2006 m. vasario 16 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs rašytines pastabas, pateiktas:

— *Raadskamer WUBO van de Pensioen- en Uitkeringsraad*, atstovaujamos *advocaat* B. Drijber,

— Nyderlandų vyriausybės, atstovaujamos H. G. Sevenster ir C. ten Dam,

— Lietuvos vyriausybės, atstovaujamos D. Kriaučiūno,

— Jungtinės Karalystės vyriausybės, atstovaujamos C. Gibbs, padedamos *barrister* M. Chamberlain,

— Europos Bendrijų Komisijos, atstovaujamos M. Condou-Durande ir R. Troosters,

susipažinęs su 2006 m. kovo 30 d. posėdyje pateikta generalinės advokatės išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą yra susijęs su EB 18 straipsnio 1 dalies aiškinimu.

2 Šis prašymas pateiktas byloje K. Tas-Hagen ir R. A. Tas prieš *Raadskamer WUBO van de Pensioen- en Uitkeringsraad* (Pensijų ir išmokų taryba, toliau – PUR), iškeltoje dėl to, kad pastaroji atsisakė jiems skirti įvairias išmokas, į kurias jie tvirtina turintys teisę kaip civilės karo aukos.

Nacionalinės teisės aktai

3 Atitinkamas nacionalinės teisės aktas yra 1984 m. kovo 10 d. Įstatymas dėl civilėms 1940–1945 m. karo aukoms mokamų išmokų (Wet uitkeringen burger-oorlogsslachtoffers 1940–1945, *Staatsblad* 1984, Nr. 94, toliau – WUBO).

4 WUBO 2 straipsnio 1 dalis nustato:

„1. Taikant šį įstatymą ir jam įgyvendinti priimtas nuostatas civilėmis karo aukomis laikomi:

<...>

f) bet kuris po karo Nyderlandų Rytų Indijoje gyvenęs civilis, patyręs psichinę ar fizinę žalą, dėl kurios jis tapo invalidu ar mirė ir kurią lėmė iš karto po karo ir iki 1949 m. gruodžio 27 d. ten vykę neramumai, savo pobūdžiu ir pasekmėmis panašūs į a, b, c ir d punktuose nurodytas aplinkybes.“

5 WUBO 3 straipsnis nustato:

„1. Šis įstatymas taikomas:

a) visiems civilėmis 1940–1945 m. ar vėlesnių metų karo veiksmų aukomis, kaip jos apibrėžtos 2 straipsnio 1 dalyje, pripažintiems asmenims su sąlyga, kad šių įvykių metu jie turėjo Nyderlandų pilietybę, <...> turi Nyderlandų pilietybę ir prašymo pateikimo metu gyvena Nyderlanduose;

b) visiems civilėmis 1940–1945 m. ar vėlesnių metų karo veiksmų aukomis, kaip jos apibrėžtos 2 straipsnio 1 dalyje, pripažintiems asmenims su sąlyga, kad būdami užsienio piliečiai šių įvykių metu jie gyveno Nyderlanduose dėl kitų priežasčių nei priešininko valstybės pavedimas, turi Nyderlandų pilietybę ir nepertraukiamai gyveno Nyderlanduose iki prašymo pateikimo datos;

c) visiems civilėmis 1940–1945 m. ar vėlesnių metų karo veiksmų aukomis, kaip jos apibrėžtos 2 straipsnio 1 dalyje, pripažintiems asmenims su sąlyga, kad būdami užsienio piliečiai šių įvykių metu jie gyveno buvusioje Nyderlandų Rytų Indijoje dėl kitų priežasčių nei priešininko valstybės pavedimas, turi Nyderlandų

pilietybę, iki savo atvykimo į Nyderlandus bet ne vėliau kaip iki 1964 m. balandžio 1 d. nepertraukiamai gyveno Nyderlandų Rytų Indijoje, Indonezijoje ar buvusioje Nyderlandų Naujojoje Gvinėjoje bei nepertraukiamai gyveno Nyderlanduose iki prašymo pateikimo datos <...>

2. Jei 1 dalies b ir c punktuose nustatytas sąlygas atitinkantis asmuo ar jo artimieji giminaičiai <...> Nyderlandų pilietybę gavo jiems nepertraukiamai gyvenant Nyderlanduose, buvusioje Nyderlandų Rytų Indijoje, Indonezijoje ar buvusioje Nyderlandų Naujojoje Gvinėjoje, nepertraukiamo gyvenimo sąlyga netaikoma, jei suinteresuotasis asmuo ar jo artimasis giminaitis išsaugojo Nyderlandų pilietybę ar buvo ją išsaugojęs iki savo mirties, ir prašymo pateikimo metu dar gyvena Nyderlanduose.

3. Jei 1 dalies a punkte ir 2 dalyje nustatytas sąlygas atitinkantis asmuo ar jo artimieji giminaičiai <...> šalyje apsigyveno šiam įstatymui jau įsigaliojus, jie netenka šiuo įstatymu nustatytos teisės į išmoką, jei nepraėjus penkeriems metams jie vėl apsigyvena kitur.

4. Atvykimu į Nyderlandus <...> 1 dalies c punkto prasme, be kita ko, laikytinas prašymo leisti apsigyventi Nyderlanduose pateikimas, su sąlyga, kad šis prašymas buvo patenkintas.

5. Nepertraukiamu apsigyvenimu 1 dalies prasme laikytinas bet koks gyvenimas, kai kitoje šalyje nebuvo gyventa ilgiau negu vienerius metus.

6. Tais atvejais, kai šio įstatymo netaikymas reikštų akivaizdų neteisingumą, „Raad“ jo taikymą gali išplėsti kiekvienam civiliui, kuris 2 straipsnio 1 dalies prasme 1940–1945 ar vėlesniais metais buvo karo veiksmų auka, bei šio civilio artimiesiems giminaičiams, ir net tais atvejais, kai 1, 2 ar 3 dalyse nustatytos sąlygos nėra įvykdytos.“

6 WUBO 3 straipsnio 6 dalyje įtvirtinta „teisingumo išlyga“ tam tikrais atvejais leidžia nukrypti nuo pilietybės ir gyvenamosios vietos sąlygų, jeigu tarp civilės karo veiksmų aukos ir Nyderlandų visuomenės karo metu egzistavo ir prašymo išmokai pateikimo metu egzistuoja ypatingas ryšys. Bendras šiuo atveju taikytinas kriterijus yra paremtas aplinkybe, kad už Nyderlandų ribų turi būti gyvenama dėl nuo suinteresuotojo asmens valios objektyviai nepriklausančių aplinkybių, be kita ko, dėl sienos perkėlimo ar su sveikata susijusių priežasčių.

Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

7 K. Tas-Hagen 1943 m. gimė buvusioje Nyderlandų Rytų Indijoje ir 1954 m. atvyko į Nyderlandus. 1961 m. jai buvo suteikta Nyderlandų pilietybė. Tapusi nedarbinga ir dėl to turėjusi nutraukti savo profesinę veiklą, 1987 m. ji apsigyveno Ispanijoje.

8 1986 m. gruodį, dar gyvendama Nyderlanduose, K. Tas-Hagen, remdamasi WUBO, paprašė skirti jai periodinę išmoką ir pašalpą įvairioms priemonėms finansuoti. Šis prašymas buvo pagrįstas sveikatos problemomis, susijusiomis su įvykiais, kuriuos ji Nyderlandų Rytų Indijoje išgyveno Japonijos okupacijos ir po jos sekusio vadinamojo „Bersiap“ laikotarpio metu.

9 1989 m. birželio 5 d. S sprendimu PUR šį prašymą atmetė. Iš šio sprendimo, paremto gydytojų komisijos išvada, matyti, kad K. Tas-Hagen nepatyrė jokios žalos, galinčios lemti nuolatinį invalidumą, ir todėl ji negali būti laikoma civile karo auka WUBO prasme. Pareiškėja šio sprendimo neskundė.

10 1999 m. K. Tas-Hagen pateikė naują prašymą, siekdama būti pripažinta civile karo auka ir gauti periodinę išmoką bei papildomą pašalpą su gyvenimo sąlygų pagerinimu susijusioms išlaidoms padengti.

11 2000 m. gruodžio 29 d. PUR šį prašymą atmetė. Atsižvelgdama į nuo 1998 m. liepos 1 d. nuolatinio invalidumo pripažinimui taikytinas gaires, pastaroji, remdamasi gydytojų komisijos išvada, pripažino ieškovę pagrindinėje byloje civile karo auka. Vis dėlto, remdamasi tuo, kad pateikdama prašymą ieškovė gyveno Ispanijoje, PUR nusprendė, kad WUBO nustatyta teritorialumo sąlyga nebuvo įvykdyta. Šiame sprendime taip pat buvo nurodyta, kad šio atvejo aplinkybės nepateisina „teisingumo išlygos" taikymo. 2001 m. gruodžio 28 d. S sprendimu PUR atmetė K. Tas-Hagen skundą dėl 2000 m. gruodžio 29 d. S sprendimo.

12 R. A. Tas Nyderlandų Rytų Indijoje gimė 1931 metais. 1947 m. jis apsigyveno Nyderlanduose. Nuo 1951 iki 1971 m. jis turėjo Indonezijos pilietybę. 1971 m. jis atgavo Nyderlandų pilietybę.

13 1983 m. buvo nutraukta R. A. Tas kaip Hagos savivaldybės pareigūno veikla ir dėl psichinės sveikatos priežasčių jam buvo pripažintas 100 % invalidumas. 1987 m. jis apsigyveno Ispanijoje.

14 1999 m. balandžio mėn., remdamasis WUBO, jis pateikė prašymą dėl, be kita ko, periodinės išmokos ir papildomos pašalpos gyvenimo sąlygoms pagerinti. 2000 m. gruodžio 28 d. S sprendimu PUR šį prašymą atmetė. Ji teigė, kad pareiškėjas yra civilė karo auka, tačiau jis neįvykdė WUBO nustatytos teritorialumo sąlygos, nes prašymo pateikimo metu gyveno Ispanijoje. PUR taip pat nusprendė, kad aplinkybės nepateisina teisingumo išlygos taikymo. 2001 m. gruodžio 28 d. S sprendimu PUR atmetė R. A. Tas skundą dėl 2000 m. gruodžio 28 d. S sprendimo, remdamasi tuo, kad skundas nebuvo pagrįstas.

15 K. Tas-Hagen ir R. A. Tas apskundė šiuos neigiamus sprendimus teismui, be kita ko, tvirtindami, jog WUBO 3 straipsnyje numatyta sąlyga, kad prašymo pateikimo metu reikia gyventi Nyderlanduose, prieštarauja su Sąjungos pilietybe susijusioms EB sutarties nuostatoms.

16 Šiomis aplinkybėmis *Centrale Raad van Beroep* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar Bendrijos teisė, pirmiausia EB 18 straipsnis, nedraudžia nacionalinės teisės normos, kuria remiantis, tokiomis aplinkybėmis, kokios yra nagrinėjamoje pagrindinėje byloje, išmokėti išmoką civilėms karo aukoms atsisakoma vien todėl, kad suinteresuotasis asmuo, turintis atitinkamos valstybės narės pilietybę, pateikdamas prašymą gyvena ne šios, o kitos valstybės narės teritorijoje?“

Dėl prejudicinio klausimo

Dėl EB 18 straipsnio 1 dalies taikymo

17 Siekiant naudingai atsakyti į pateiktą klausimą, visų pirma reikia nustatyti, ar tokia situacija, kokia nagrinėjama pagrindinėje byloje, patenka į Bendrijos teisės ir visų pirma EB 18 straipsnio 1 dalies taikymo sritį.

18 Kiek tai susiję su šios nuostatos taikymu asmenims, pakanka pažymėti, kad, remiantis EB 17 straipsnio 1 dalimi, kiekvienas asmuo, turintis valstybės narės pilietybę, yra Sąjungos pilietis. Be to, to paties 17 straipsnio 2 dalis Sąjungos piliečiams suteikia Sutartimi numatytas teises ir nustato pareigas, tarp kurių yra ir numatytosios EB 18 straipsnio 1 dalyje.

19 Kaip Nyderlandų piliečiai K. Tas-Hagen ir R. A. Tas yra Sąjungos piliečiai minėto 17 straipsnio 1 dalies prasme, ir todėl gali naudotis tokį statusą turintiems asmenims suteiktomis teisėmis, be kita ko, EB 18 straipsnio 1 dalimi suteikta teise laisvai judėti ir apsigyventi valstybių narių teritorijoje.

20 Kalbant apie EB 18 straipsnio 1 dalies materialinę taikymo sritį, per procesą Teisingumo Teisme buvo iškeltas klausimas dėl galimybės taikyti šią nuostatą *ratione materiae* ginčui pagrindinėje byloje. PUR ir kai kurių valstybių narių, pateikusių Teisingumo Teismui rašytines pastabas, nuomone, šia nuostata gali būti remiamasi tik tuo atveju, kai pagrindinės bylos aplinkybės, be paprasčiausio pasinaudojimo judėjimo laisve, taip pat susijusios su tam tikra Bendrijos teisės

reglamentuojama sritimi, ir dėl to Bendrijos teisė *ratione materiae* gali būti taikoma atitinkamam ginčui. Remiantis šiuo aiškinimu, K. Tas-Hagen ir R. A. Tas nagrinėjamu atveju negali remtis jokiu EB 18 straipsnio 1 dalies pažeidimu, nes išmokos civilėms karo aukoms nepatenka į Bendrijos teisės taikymo sritį.

21 Šiuo atžvilgiu svarbu pažymėti, kad dabartinėje Bendrijos teisės vystymosi stadijoje tokia išmoka, kokia nagrinėjama pagrindinėje byloje, kuri skirta atlyginti civilių karo aukų patirtą psichinę ar fizinę žalą, priklauso valstybių narių kompetencijai.

22 Vis dėlto šia kompetencija pastarosios turėtų naudotis laikydamosi Bendrijos teisės, visų pirma Sutarties nuostatų dėl kiekvienam Sąjungos piliečiui pripažįstamos teisės laisvai judėti ir apsigyventi valstybių narių teritorijoje.

23 Be to, neginčytina, kad EB 17 straipsnyje įtvirtinta Sąjungos pilietybė nesiekia išplėsti Sutarties taikymo srities *ratione materiae* vidaus situacijoms, neturinčioms jokio ryšio su Bendrijos teise (1997 m. birželio 5 d. Sprendimo *Uecker ir Jacquet*, C-64/96 ir C-65/96, Rink. p. I-3171, 23 punktas ir 2003 m. spalio 2 d. Sprendimo *Garcia Avello*, C-148/02, Rink. p. I-11613, 26 punktas).

24 Nagrinėjamu atveju reikia konstatuoti, kad tokiai situacijai, kokia nagrinėjama yra ieškovių pagrindinėje byloje situacija, taikytina Sąjungos piliečių teisė laisvai judėti ir apsigyventi valstybėse narėse.

25 Šiuo atžvilgiu reikia priminti, kad apsigyvendami Ispanijoje K. Tas-Hagen ir R. A. Tas pasinaudojo EB 18 straipsnio 1 dalyje kiekvienam Sąjungos piliečiui suteikta teise laisvai judėti ir apsigyventi kitos negu jų pilietybės valstybės narės teritorijoje.

26 Be to, iš bylos medžiagos, kurią prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas perdavė Teisingumo Teismui, aiškiai matyti, jog K. Tas-Hagen ir R. A. Tas pateikti prašymai skirti išmoką buvo atmesti remiantis tuo, kad prašymų pateikimo metu suinteresuotieji asmenys buvo apsigyvenę Ispanijoje.

27 Kadangi norint gauti tokią civilėms karo aukoms skiriamą išmoką, kokia nagrinėjama pagrindinėje byloje, WUBO reikalauja, kad prašymo pateikimo metu pareiškėjų o gyvenamoji vieta būtų Nyderlanduose, reikia konstatuoti, jog šiomis sąlygomis suinteresuotųjų asmenų pasinaudojimas teise laisvai judėti ir apsigyventi ne jų pilietybės, o kitoje valstybėje narėje gali turėti neigiamos įtakos galimybei gauti šią išmoką.

28 Todėl, kadangi K. Tas-Hagen ir R. A. Tas pasinaudojimas Bendrijos teisės suteikta teise neigiamai paveikė jų teisę gauti nacionalinėje teisėje numatytą išmoką, tokia situacija negali būti laikoma paprasčiausia vidaus ir su Bendrijos teise jokio ryšio neturinčia situacija.

29 Todėl reikia nagrinėti, ar EB 18 straipsnio 1 dalis, kuri taikytina tokiai situacijai, kokia nagrinėjama pagrindinėje byloje, turi būti aiškinama taip, kad ji draudžia nacionalinės teisės normą, kuria remiantis asmenų, prašančių, kad jiems būtų skirta išmoka civilėms karo aukoms, gyvenamoji vieta prašymo pateikimo metu būtų Nyderlanduose.

Dėl su gyvenamąja vieta susijusio reikalavimo

30 EB 18 straipsnio 1 dalies taikymo srities klausimu Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad Sutartimi atvertos laisvo judėjimo galimybės negalėtų i būti visiškai

veiksmingos, jei valstybės narės pilietis galėtų būti atgrasomas nuo pasinaudojimo jomis dėl kliūčių, kurios trukdo jo apsigyvenimui priimančiojoje valstybėje narėje dėl kilmės valstybės narės teisės aktų, nustatančių baudžiančiais jį nepalankesnes sąlygas dėl to, kad jis pasinaudojo numatytomis galimybėmis (2004 m. balandžio 29 d. Sprendimo *Pusa*, C-224/02, Rink. p. I-5763, 19 punktas).

31 Tokios nacionalinės nuostatos, kurios numato nepalankesnes sąlygas tam tikriems valstybės piliečiams tik todėl, kad jie pasinaudojo savo laisve judėti ir apsigyventi kitoje valstybėje narėje, yra EB 18 straipsnio 1 dalimi visiems Sąjungos piliečiams pripažintų laisvių suvaržymas (2006 m. liepos 18 d. Sprendimo *De Cuyper*, C-406/04, Rink. p. I-6947, 39 punktas).

32 WUBO yra toks suvaržymas. Iš tiesų šis įstatymas, kuris reikalauja, kad suinteresuotieji asmenys, pateikdami prašymą išmokai civilėms karo aukoms gauti, gyventų valstybės narės teritorijoje, tokioje situacijoje, kokia nagrinėjama pagrindinėje byloje, esančius Nyderlandų piliečius gali atgrasyti nuo pasinaudojimo jų laisve judėti ir apsigyventi už Nyderlandų teritorijos ribų.

33 Pagal Bendrijos teisę toks suvaržymas galėtų būti pateisinamas, tik jeigu jis būtų pagrįstas objektyviais bendrojo intereso pagrindais, nepriklausančiais nuo atitinkamų asmenų pilietybės, ir proporcingas nacionalinės teisės teisėtai siekiamam tikslui (minėto sprendimo *De Cuyper* 40 punktas)

34 Dėl pirmosios sąlygos, susijusios su objektyvių bendrojo intereso pagrindų buvimu, iš prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo sprendimo matyti, kad WUBO įtvirtintas asmenų asmenims, kurie gali pasinaudoti šiuo įstatymu WUBO nustatytomis a išmoka omis, skaičiaus apribojimas numatant statyta gyvenamosios vietos sąlyga ą yra paremtas Nyderlandų įstatymų leidėjo siekiu solidarumo pareigą civilių karo aukų atžvilgiu vykdyti tik tiems asmenims, kurie su Nyderlandų tauta buvo susiję per karą a ir po jo. Todėl gyvenamosios vietos sąlyga yra jų ryšio su šia visuomene glaudumo laipsnio išraiška.

35 Tiesa, šis solidarumo tikslas iš tikrųjų gali būti laikomas objektyviu bendrojo intereso pagrindu. Tačiau būtina, kad būtų laikomasi šio sprendimo 33 punkte nurodytos proporcingumo sąlygos. Iš nusistovėjusios Teisingumo Teismo praktikos išplaukia, kad priemonė yra proporcinga, jei būdama tinkama norimam tikslui pasiekti ji neviršija to, kas būtina jam pasiekti (minėto sprendimo *De Cuyper* 42 punktas).

36 Šiuo atžvilgiu Bendrijos teisės nereglamentuojamų išmokų atveju valstybės narės, laikydamosi Bendrijos teisės nustatytų apribojimų, turi didelę diskreciją nustatyti tokio ryšio vertinimo kriterijus.

37 Tačiau tokia s gyvenamosios vietos sąlyga reikalavimas, koks ia nagrinėjamas pagrindinėje byloje, negali būti laikomas tinkama priemone numatytam tikslui pasiekti.

38 Iš tiesų, kaip savo išvados 67 ir 68 punktuose pažymėjo generalinė advokatė, kriterijus, reikalaujantis, jog būtų įvykdyta gyvenamosios vietos sąlyga, negali būti laikomas pakankamai svarbiu prašymą pateikusių asmenų ryšio su išmoką skiriančia valstybe nare įrodymu, jei, kaip yra pagrindinėje byloje nagrinėjamo kriterijaus atveju, jis gali turėti skirtingų pasekmių asmenų, gyvenančių užsienyje, kurių integracijos į išmoką skiriančios valstybės narės visuomenę laipsnis yra visais atžvilgiais panašus, atžvilgiu.

39 Todėl tokio vien prašymo skirti išmoką pateikimo data pagrįsto gyvenamosios vietos kriterijaus, koks yra taikomas pagrindinėje byloje, nustatymas nėra pakankamai svarbus prašymą pateikusio asmens ryšio su visuomene, išreiškiančia jam savo solidarumą, glaudumo laipsnio įrodymo kriterijus. Iš to, kas išdėstyta pirmiau, išplaukia, kad ši gyvenamosios vietos sąlyga neatitinka šio sprendimo 33 ir 35 punktuose nurodyto proporcingumo principo.

40 Atsižvelgiant į prieš tai pateiktus išdėstytus argumentus, į pateiktą klausimą reikia atsakyti taip: EB 18 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad ji draudžia tokią valstybės narės nacionalinės teisės normą, kuria remiantis atsisakoma vienam jos piliečiui jos piliečiams skirti išmoką civilėms karo aukoms vien todėl, kad pateikdamas prašymą suinteresuotasis asmuo gyveno ne šios valstybės, o kitos valstybės narės teritorijoje.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

41 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos Kadangi šis procesas pagrindinėms bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (antroji kolegija) nusprendžia:

EB 18 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad ji draudžia tokią valstybės narės nacionalinės teisės normą, kuria remiantis atsisakoma vienam jos piliečiui jos piliečiams skirti išmoką civilėms karo aukoms vien todėl, kad pateikdamas prašymą suinteresuotasis asmuo gyveno ne šios valstybės, o kitos valstybės narės teritorijoje.

Parašai.